

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 10.—, za mo-
sestavo D 16.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—,
inacrat po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA"
MARIBOR Jurčičeva ulica šte. 4.

Posluzna placana v gotovini

Cena danasnje stev. 1 Din.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. na-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilka
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Naslov

Maribor, torek 14. oktobra 1924.

Leto: V. — Številka: 235.

ANATOLE FRANCE MRTEV.

TOURS, 13. oktober. Anatole France
je včeraj cel dan ležal v nezavesti. No-
coj je umrl.

Burna skupščinska seja.

Vprašanje odseka za razlastitev veleposestev. — Prihod »krvavega Nastasa«. —
Volitev odborov za korupcijski in invalidski zakon. — Prihodnja seja bo skli-
cana pismenim putem.

BEOGRAD, 13. oktobra. Tekom dana-
šnje skupščinske seje, ki se je začela šele
5 minut pred 11. uro, je prišlo do raznih
spopadov in burnih prizorov tako da je
predsednik le s težavo pomiril razburje-
ne duhove.

Po rešitvi raznih formalnosti je pov-
zel besedo posl. Dimitrije Vujić in je
vprašal predsednika, čemu odsek za raz-
lastitev veleposestev še ne deluje. Pred-
sednik Jovanović je izjavil, da odbor
med počitnicami sploh niso delovali,
vrhu tega je bil minister agrarne refor-
me Vesenski bolan, tako, da ni bilo mo-
goče stopiti z njim v ožje stike. Vujić
je nato repliciral in je podvrgel omen-
jeni odbor najstrožji kritiki, ki pa je
imela močno strankarsko obeležje. Na-
padal je zlasti samostojne demokrate in
jim očital, da so nekateri njihovi po-
slanci skupno z advokati in veleposest-
niki namenoma preprečili delovanje te-
ga odbora, da so označevali rodovitno
zemljo v Vojvodini za nerodovitno pusti-
njo itd. Ti očitki so izzvali pri samo-
stojnih demokratih energičen odpor. V
zadevo so se vmešali tudi radičevci, ki
jim je Vujićev napad nudil zaželjeno
priliko, da so lahko iztresli svojo jezo
nad Pribečevićem in hrvatskimi demo-
krati. Ljuba Jovanović je dolgo zvonil
in delal mir, naposled pa je dal prebrati
imena poslancev, ki so bili izvoljeni v
parlamentarni odbor za razlastitev ve-
leposestniške zemlje. Vendar pa so se

tudi med čitanjem ponavljali hrupni
prizori, zlasti ker je prav tisti hip stopil
v dvorano notranji minister Petrović.
Opozicija ga je pozdravila z vzkliki: »To
je Nastas, morilec, krvavi Nastas!« Petro-
vić je nato v kratkem govoru polemizir-
al s samostojnimi demokrati, nakar
so se duhovi nekoliko pomirili.

Nato je skupščina prešla k volitvi od-
bora za zakonski osnutek o boju zoper
korupcijo in za osnutek invalidskega za-
kona. Ob prehodu k 3. točki dnevnega
reda je izpregovoril finančni minister
Spaho. Tudi njegov nastop je vzbudil o-
pozicijski vihar tako, da so ga slišali
samo stenografi. Prosil je skupščino v
imenu vlade, da 3. točko — poročilo od-
bora za prošnje in pritožbe — ukine z
dnevnega reda. V imenu radikalov je
izjavil Milašinović, da ne bodo glasovali
za ukinjenje te točke in prepuščajo od-
govornost vladnim strankam. Nato je
predsednik zaključil sejo in izjavil, da
bo prihodnja sklicana pismenim putem.
Kolikar je znano, bo sklicana šele na
soboto.

Takoj po seji se je konstituiral izvo-
ljeni odbor za korupcijski zakon, pred-
sednik je demokrat Agatonović, podpred-
sednik klerikalec Gostinčar in tajnik ra-
dičevce Krnjević. Odbor za invalidski za-
kon pa je sestavljen sledeče: predsednik
Timotijević (dem.), podpreds. dr. Hohl-
nec (kler.) in tajnik dr. Košutić (radi-
čevce).

Radičevno zborovanje v Vrhpolju.

Radić je govoril v zmernem tonu. — Pravi, da so republikanci spoznali po-
trebo, da imamo kralja. — Radičevci bodo prepovedali Srbe! — Oster napad na
Pašića.

BEOGRAD, 13. okt. Radičeva zboro-
vanje v Vrhpolju, katerega se je baje
udeležilo 13. do 18.000 kmetov se prineslo
napovedane in pričakovane Radičeve iz-
jave. Radića so njegovi pristaši slovesno
sprejemali in pozdravljali na vsej poti
od Broda v Vrhpolje; stara Radičeva sla-
bost je, da si rad daje kaditi in se s
pompozno sprejemati. Radić je govoril o-
koli poldneva. Dejal je med drugim:

— Vendar smo dobili pošteno vlado,
vlado sporazuma. Nekateri krogi skuša-
jo vladin položaj naslikati tako, kakor
da z radičevci zbog njihovega republi-
kanstva ni sporazuma. Tako so radikal-
ci napotili generala Hadžića, ki je po-
šten in hraber mož, ki pa je v politiki
strahovit nevednež, da je nastopil proti
radičevski stranki. Hrvatsko kmečko
ljudstvo je politično prebujeno. —
V Srbiji pa še vidijo v kmetu — in to je
zagrešil celo Protić — nekako živinč.
Vendar pa je tudi tam opaziti, da se
narodna inteligenca vedno bolj pribli-
žuje kmetom.

Nato je Radić omenil nekatere sluča-
je zlozastavljanja ljudi s strani orožništva
in je dejal, da so to bile metode prej-
šnjega režima, ki pa jih ne smemo več
uporabljati. S hrvatskim ljudstvom je
treba govoriti tako kot govori David-
vić. Mi hočemo resničen bratski spora-
zum in smo vse storili, da ga omogoči-
mo. Nam je — o tem smo se preverili —
narodni kralj potreben. Centralizma pa
ne maramo, ker se zanj ne ogreva vsa

država. Nacionalizem pomeni humanost,
»Živela republika!« znači pri nas toliko
kot: »Živel mir, živeli kmetje!« ne pa:
»Doli z monarhijo, doli s kraljem!« V
Sisku sem dejal pred nekaj leti na ne-
kem zborovanju: »Bog vam blagoslovi
vašega kralja!«, zato sem bil 23 mesecev
v zaporu. Na ta način so v prejšnjih ča-
sah širili monarhizem. Treba je, da se
sedaj sporazumemo z monarhijo.

Končno je Radić bahavo zagrozil, da
bo poslala njegova stranka v kratkem
10.000 agitatorjev v Srbijo, ki bodo pro-
budili srbsko ljudstvo, da bo radikalna
stranka popolnoma izginila.

Na to je govoril voditelj romunske
kmečke stranke dr. Lupu v francoskem
jeziku, kar je Radić takoj razložil v
hrvaščini. Primerjal je razmere v Rou-
niji z onimi v Jugoslaviji. V imenu bosan-
skih muslimanov je govoril poslanec Ba-
lić, v imenu davidovičevskih demokratov
poslanec Popović in v imenu Turkov Fe-
rad Beg Draga. Zborovanje je zaključil
Radić, ki je še izjavil: Evropa ne bo tr-
pela, da bi se Hrvatska pretvorila v Ma-
cedonijo. Radić ima v rokah dokaze, da
se je Pašić pogajal z Italijo in Madžarsko
o razdelitvi Hrvatske. (Ven z dokazi, g.
Radić!) Ta govor je Radić zaključil z
besedami: »Mi Hrvati lahko veliko tega
odpustimo, vendar pa samo srbskemu
ljudstvu, posameznikom pa nikoli!«

KRVAV SPOPAD V STARI PAZOVI.

Radičevci ubili radikalskega kmeta.

BEOGRAD, 13. oktobra. Včeraj bi se
imelo v Stari Pazovi vršiti zborovanje
Radičeve stranke. Došlo pa je do spo-
padov med Radičevci ter orjunaši in sr-
naovci in je bil neki kmet — radikalec —
ubit, dva pa sta bila ranjena. Ubiti se pi-
še Kojišević, Govorilo, da ga je ustre-

lil neki radičevce v trenutku, ko mu je
hotel iztrgati iz rok hrvatsko zastavo.

Borza.

CURIH, 13. oktobra. (Sklepni tečaji).
Pariš 27.30, Beograd 7.45, London 23.40,
Praga 15.475, Milan 22.77, Newyork
521.—, Dunaj 0.00734, Budimpešta 0.0675,
Sofija 3. 80, Bukarešta 2. 80.

Kako skrbje Avstrijci za obmejne postojanke in kako mi?

Opazovanja in utisi s severne meje med Košenjakom in Kaplo.

Poglejmo nekoliko našo državno me-
jo od Košenjaka (1522 m) v prevaljskem
sodnem okraju, naprej do Sv. Urbana
(1330 m) in od tukaj v marenberškem
sodnem okraju. Skrajne obmejne občine
so (počenši od bivše štajersko-koroške
meje): Pernice, Sv. Primož nad
Muto (župna cerkev Sv. Jerneja (1044 m)
v tej občini je še naša), Gornja Vi-
žinga, Remšnik in Kaplja. Od teh
občin imamo po definitivni državni meji
samo 80—85% njih površine in prebival-
stva, kakor so ga imele pred prevratom.
Meja bi morala glasom senzeremske
mirovne pogodbe iti od Košenjaka čez
Sv. Urban do kote 917 (Sv. Lovrenc, spa-
dajoč svoj čas k občini Gornja Vižinga),
toda v tem sektorju jo je naša delegacija
slabo odrezala. Mi smo kljub jasnemu
besedilu mirovne pogodbe zgubili Sv.
Lovrenc (lep in bogat kraj) in meja gre
tukaj povsod tako, da imajo dominujoče
točke v naravi v svojih rokah Nemci.

Bil sem na več krajih osebno in več-
krat na državni meji sami od Košenja-
ka do Sv. Urbana sem jo prehodil letos
peš; reči moram, da mi je težko, ko vi-
dim, da je pri prvem močnejšem navalu
s severa (od strani Košenjaka) vsa naša
Dravska in Mislinjska dolina zgubljena
dol do Hudeluknje. Pa kako to? Na Ko-
šenjaku imajo Nemci svojo veliko Ross-
hütte, imajo vso planoto in ravno na
vrhu, ki stano pada proti Dravogradu,
je obmejna piramida. Iz Košenjaka vi-
diš vso mežiško dolino do Prevalj in vso
Mislinjsko dolino do Hudeluknje; Drav-
sko dolino pa, če se ne motim, skoraj do
Fale. Nemci imajo na Košenjaku lep po-
ložen dostop iz Labudske doline in na
njegovi planoti krasen prostor za razvi-
janje, zraven (za prvi hip) tudi dobro
zavetišče v Rosshütte. Z naše strani je
dostop jako strm (od Dravograda, dru-
gega ni), na hrib pa ne moreš drugače,
kakor da greš po tej cesti, ki pelje mimo
Rosshütte naprej v Labudsko dolino, tik
do državne meje in potem po strmi pre-
seki ob mejnikih z zadnje strani na vrh.

Ko sem si ogledal Košenjak sam,
sem prišel do prepričanja, da je Koše-
njak ključ in vrata v naše slovensko
ozemlje, da ga je treba ščititi, da nam
mora postati obmejna kula, ki se ne sme
premakniti (do tukaj in ne več), ker v
nasprotnem slučaju zgubimo tako j ta
del Slovenije do Celja. Na Košenjaku je
treba postaviti vsaj planinsko zavetišče,
ki bi služilo v miru našim ljudem za spo-
znavanje naše meje in naše zemlje, v
morebitni vojni pa za prvo oporo vojski.

Druga skeleča točka je Sv. Lovrenc,
ki dominira naše ozemlje do Sv. Primo-
ža nad Muto. Nemci so na hribu, naša
meja gre v dolini in tam so si napravili
Nemci velikansko poslopje za obmejne
straže in finance. Je zidano in obširno
tako, da spraviš vanj do 300 ljudi brez
skrbí in to z orožjem in opremo. V o-
zadju so Nemci kriti dobro s strani Iv-
nika (Eibiswald).

Pred občinskimi volitvami v Ptuj.

Ptuj, 12. okt.

Kakor smo že poročali, nima ptujске
nemška lista niti Nemcev, še manj pa
domačine in je naslov domača direktno
potvrjen. Izmed vseh kandidatov je le
5 res Nemcev in to Stendte, Fürthner,
Schwab, Blanke in Strohmayr, vsi o-
stali so rojeni Slovenci s Ptujskega po-
lja ali naših lepih Haloz. Dr. Fichtenau
na primer nosi to ime neopravičeno in
protizakonito, ker se je še njegov oče
pisal Jelovšek von Fichtenau, njegov
sin, sedanji kandidat pa je obdržal zaka-
nito prepovedan predikat, da zbrise s
temi svoje slovensko pokolenje. Spru-
schina je bil vpisan še celo v tukajšnji
nemški šoli od nemških učiteljev Spru-
žina, njegova mati je Haložanka iz Sa-
kušaka, ki še danes ne zna besedice nem-

Na tretji obmejni točki, na Radelj-
skem sedlu (670 m) in sicer na okrajni
cesti Marenberg-Ivnik so si Nemci tudi
postavili tako obmejno trdnjavo (videl
sem jo sam in žel krog nje od vseh
strani) in sicer tako, da ti obvladajo že iz
oken prvega nadstropja ven vso dolino
do Marenberga (6—7 km).

Od tukaj gre meja še precej ugodna
za nas po grebenu Kozjaka do maribor-
skega sodnega okraja.

Od naše strani se za osiguranje meje,
še manj pa za naše obmejne straže ne
zgodí ničesar. Naše finančne straže sta-
nujejo v Pernicah v Bistriškem grabnu
(za rajon Pernice in Sv. Primož nad
Muto), v Marenbergu za rajon Gornja
Vižinga in deloma Remšnik, v Kaplji
za ostali del Remšnika in za Kapljo. —
Vse stanujejo v nadležno domačega pre-
bivalstva v privatnih hišah; iz Maren-
berga hodi dnevno finančna patrolja po
okr. cesti do Radeljskega sedla; seveda tu
kaj nima niti stražarnice in leži po letu
ob cesti za kakšnim drevesom, ob sla-
bem vremenu pa se poslužuje stražar-
nice avstrijskih financarjev, ki jim
to seveda iz kolegialnosti dovolijo.

Na Kaplji stanuje naša finančna
straža v privatnih stanovanjih in koli-
kokrat sem bil na Kaplji, vsakikrat so
se mi tožili (oženjeni), da ne morejo do-
biti stanovanja, ali pa da so ista takola-
ba, da niso za stanovanja primerna. Se-
veda trpi s tem tudi interes za službo.

Orožniške postaje so vse v Dravski
dolini: Muta, Marenberg in Sv. Ožbalt
(občina Brezno), oddaljene od državne
meje 10—12 km. Kako te vršijo službo ob
svoji slabi plači in ko je treba o slabem
vremenu iti z doline v hribe do 800—1000
m in še več, si lahko predstavljamo.

Nemci so od Ivnika na Radeljsko
sedlo okrajno cesto (Marenberg—Ivnik)
pojačili, napravili iz nje državno cesto
in do Ivnika nameravajo iz Travnika
(Wies-a) podaljšati celo železnico. —
Poleg obmejnih financarjev, za katere
so napravili velikanske prostore, kakor
že omenjeno v Sv. Lovrencu in na Ra-
deljskem sedlu, imajo Nemci tudi orož-
niške postaje tik za mejo t. j. v Sv. Lov-
rencu in v Ivniku (t. j. nasproti območju
marenberškega sodnega okraja) ter v
Arvežu (Arnfels) t. j. skoraj za polovico
bližje državni meji, kakor so naše.

Nujno je potrebno, da se pomaknejo
naše obmejne straže (financa in orožni-
ki) bližje državni meji, postavijo tam za
nje primerna stanovanja in se jih, da ne
bo služba v moralnem oziru trpela, tu
dobro plača.

Nemci imajo tudi proti Libeličani
desnem bregu Drave že enako obmejno
trdnjavo, kakor v Sv. Lovrencu in na
Radeljskem sedlu.

Pred vsem bi bilo potrebno dati ob-
mejnim varnostnim organom posebne
nagrade, da bi vršili z veseljem in za-
dovoljstvom svojo službo. Samo zado-
voljstvo državljanov dela državo močno
in krepko.

Ški, žena pa iz Orešja; vkljub temu je
ravno ta očitni renegat najhujši in naj-
strupenejši nemški agitator. Salschegg,
Ernst, Miloschitsch, Petrović, Wegschai-
der, itd. so pristni Haložani, Hočnik, oba
Murko, Kunkovec, Rojko pristni Polanci,
Ribič, Omulec iz Brega pri Ptuj, dr.
Kalb iz Brežice, Murscheltz od sv. Lenarta
v Sl. gor., Kersehe iz Celjske okolice,
Slawitsch iz Kamenška pri Ljutomeru,
dr. Sadnik iz Savinske doline in istota-
ko Jelovšek von Fichtenau, ostali pa
privandrancei iz vseh delov sveta.

Če še vzamemo k tem Prekmurca Zse-
lezna, Čebe Nikola, Wessely, Hrvata
Vrečica, pa imamo celo listo »domače go-
spodarske stranke«, ki je domača menda
radi tega, ker ni nobeden domačin, go-
spodarska pa zato, ker so si nagrabili
našega slovenskega premoženja.

Vsi ti kandidati in če ne sami, pa njih
predniki so privandrali v Ptuj s pinkel-

Samozastopstvo računskega stroja „Triumphator“, ANT. RUD. LEGAT, Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100

nom in si tukaj pridobili lepo premoženje z izžemanjem našega slovenskega ljudstva, nekateri celo na tak način, da so sedeli radi tega po ječah, kakor pričajo to sodni spisi.

Drugi zopet si je pridobil premoženje na ta način, da je oženil kako staro, pač pa bogato slovensko vdovo; obče pa je znana ptujška šnopsarija, s katero se je hotelo moralno in gospodarsko ubiti naše ljudstvo in radi tega ne smejo manjkati med kandidati sorodniki znanih firm Hutter-Straschill.

Ne moremo se tukaj pečati z vsakim posameznikom — mogoče še to storimo. Kako pa se gospodarsko in socialno udeležujejo v praksi ti kandidati, bi lahko na primer povedal bivši Obmann des Vereines der Vorposten der Germanen, kako se skrbi za vdove, drugi zopet kako se ščiti nedolžnost deklet, tretji kako se rešuje viničarsko vprašanje, četrti, kako se s krdo pride do premoženja, naslednji, kakšni viri dohodkov je muzika, prihodnja bi rešila vprašanje bolnic in norišnic, drugi zopet, kako se na eno vrv obesi vse Slovence — po našem skromnem mnenju pa bi bilo boljše, če bi se ti vsi umaknili iz pozorišča radi njih lepih čednosti, kakor če se radi čednosti zapira kako deklico na podstrešje.

Svojo ljubezen do našega naroda pa izkazujejo ti ljudje ob vsaki priložnosti, zlasti pa je večina njih to dokumentirala ob znanih dogodkih leta 1903, ko so našli Slovence svoje kulture z gorjačo v roki ali po vojih hlapcih ali pa sami; ali zahrbito z gnili jajci ali iz višine s prilepkom za guljaš in Freibier podivjani druhali.

Ker tega danes ni mogoče izvajati več na ta način, skušata na pr. Schwab in dr. Sadnik vzgojiti vredne potomce bivših pangermanov s tem, da se vabi nedolžno deo k predavanjem, gledališkim predstavam in druge zopet k družabnim večerom, kjer se jim vliva pangermanski strup.

Na zunaj vsak priliznjen, ljubezniv in lojalni do skrajnosti, ki nikoli ni skrivil lasu nobenemu Slovincu, v svoji družbi ne zna windisch, drugače pa očaka kaj bote kupili, mamica imamo lepe robe, pridite si vsaj pogledate, in če prostovoljno noče v trgovino, pa se ga zagrabijo za roko in s silo potegne noter, prigovarja tako dolgo najslajše, da se izvabi tudi zadnji krajcar.

To je majhna slika teh nemških kandidatov in njihov domačih in gospodarsko delo, naše ljudstvo pa vendar enkrat odpri oči, pogledj, koga podpiraj in stori to, da poznaš v bodoče res le domačega, slovenskega trgovca, in obrtnika ter se izogiblji vsake nemške in nemškutarske trgovine, ker si drugače gojiš gada na lastnih prsih.

Mestni tajnik Zelenko je stopil zopet na plan. Ne bi se bavili s to malenkostno osebo, ako ne bi ta človek ob uri, ko se vrši volilni boj in hočejo zmagati Slovenci, intrigiral proti narodnemu bloku. V slovenski družbi ga ni nikjer, pač pa ga vidimo pomenkovati se vedno in povsod z nemškutariji, od magistrata nosi pošte za nemško listo in na drugi strani pa spet agitira za socialdemokrate. — Bog ve, kaj je v tem človeku, da mu žilica ne da miru. Sfrčal je iz državne službe, sedaj še hoče doseči, da dobi slovo tudi na magistratu. Ker že sluti svoj odhod, katerega si je sam pripravil, hoče pomagati nemškutarski in socialdemokratski listi do zmage, da bi se na ta način še obdržal na svojem mestu, misleč si, če zmagajo nemškutariji, ostane v službi, če pa zmagajo socialdemokrati, pa tudi, blok pa me bo pognal itak, ker si drugega ne zaslužim.

Pa je res že zadnji čas, da izgine iz magistrata. V svoji sobi tarna in zabavlja čez vse slovenske stranke, ter jih imenuje goljufe, korupcionista, falote itd. Mož najbrže ni pri zdravi pameti, ker bi drugače kaj takega ne delal. Saj v svoji domišljiji ne uboga več niti župana, njegovim ukazom se roga ter jih ne izvršuje, proti svojim kolegom pa postopa tako zahrbito in ogabno, da se ga vsi izogibljajo, ker jim že sedaj grozi, da se ga bodo prosili na kolenih za službo, ker upa imeti gavno besedo, če zmagajo naši nasprotniki.

Mnogo se govori, kako je spravil neko gospodično uradnico na magistratu ob kruh, mnogo pa se tudi govori o tem, zakaj je to storil. Mogoče bi znala povedati to temna noč in dotična gospodična sama, ki je postala žrtev njegovih intrig.

Zakaj ima župan usmiljenje s takim človekom, je neumljivo. Saj bi se našel tudi kdo drugi, ki bi opravljal tajniške posle, osobito ker je mnogo dobrih in poštenih uradnikov brez kruha, ne pa, da se tega človeka podpira, ki ne zasluži

nobenega obzira, temmanj, ker nima trdne, moralne in narodne hrbenice. Da bomo imeli slovenski volilci več zaupanja v narodni blok, zahtevamo, da se tega človeka takoj odstrani iz magistrata ter se mu odvzame vse agende.

Več volilcev.

Fantovska bitka v Cirkovcih na Drav. polju.

4 mrtvi, 24 ranjenih.

Včeraj je po vesteh, ki so danes došle v Maribor, v Cirkovcih na Dr. polju tekla človeška kri kar na veliko. V neki gostilni se je vršila veselica s plesom. Kakor je že navada, so se fantje ob tej priliki radi deklet sporekli. Iz prepira se je razvila prava pravcata bitka, v kateri so se ostro spoprijeli fantje iz različnih vasi. Po prvih vesteh so bili 4 takoj mrtvi, dočim jih je 24 odneslo z bojišča večje ali manjše rane.

Takih fantovskih bitk ni bilo že dolgo čelo v krajih, kjer fantje čislajo neke skoraj tako kot dekleta. Informirali smo se o tem dogodku v Pragerskem, kjer so vesti, ki se danes širijo po Mariboru, potrdili, toda podrobnosti niso nikomur znane; dočim Cirkovci niso zvezani telefonično in ni mogoče dobiti od tam nobenih natančnejših vestí.

Velik požar v Zg. Kungoti.

Zg. Kungota, 13. okt.

Včeraj krog 4. ure zjutraj je izbruhnil požar v mlino posestnika Lebariča, ki je v kratkem uničil mlino in žago ter velik del ostalih poslopij. Ogenj je moral nastati tekmo noči pri strojih. Na kak način, še ni natančno dognano. Mariborska požarna bramba, ki je bila telefonično pozvana na mesto požara, je mogla le še lokalizirati požar na goreče Lebaričeve objekte. Škoda se ceni na krog 500.000 din., ki je pa — kakor čujemo — krita z zavarovalnino. — Je to tekmo zadnjih let že četrti požar pri Lebariču.

Doma in po svetu.

— Imenovanja. Za predstojnika okr. sodišča v Slov. Bistrici je imenovan viš. sod. svetnik dr. Doljan, doslej v Prevaljah; za predstojnika okrajnega sodišča v Prevaljah okrajni sodnik dr. Blaž Reichmann. Sodnika IV. Trinka in Emil Kramer v Mariboru sta imenovana za okrajna sodnika.

— Železničarji s fesi. Prometni minister je zopet dovolil, da smejo naši železničarji, ki so muslimanske vere, nositi tudi v službi fese.

— Nove srednje šole. V Bosni je v zadnjih letih čutili živahno gibanje narodnih in gospodarskih sil, odtod tudi večja potreba šol, zlasti srednjih in meščanskih. Ker pa je naša vlada odredila, da se novi srednješolski zavodi ne bodo odvajali, se Bosanci trudijo, da dosežejo izjemo. Zlasti se trudi za srednješolski zavod trg Zenica, ki se razvija v industrijski center.

— Izzeljevanje v Avstralijo. V zadnjih treh mesecih se je izselilo iz naše države v Avstralijo 406 jugoslov. državljanov.

— Zaradi redukcije v smrti. V soboto so našli v Zagrebu na neki klopi v Tuškaneh nezvestno damo, ki je v samomorilnem namenu izpila lizol. Dama so takoj prepeljali v bolnico. Takojšnji zdravniški pomoči gre hvala, da je ostala živa in da se bo popravila. Samomorilka se piše Antonija Vardić in je bila namočena kot poštna uradnica. Vsled redukcije pa je ostala brez službe in jo je beda pognala v smrt. Javna skrb jo je sicer spravila nazaj k življenju, ali pa ji bo tudi preskrbela zadostnih življenjskih pogojev, to je seve drugo vprašanje.

Sokolsko društvo v Mariboru naznanja razpored sokolske telovadbe v realni telovadnici.

Oddelek	telovadi v	od	v telovadnici	vaditelji
moš. deca od 8—14. leta	pondeljek in petek	17—1/2 19	Realki	Lavrenčič Iv.
moš. narašč. od 14—16. leta	torek in četrtek	1/2 19—20	"	Novak Julče
moš. narašč. od 16—18. leta	pondeljek in petek	1/2 19—20	"	Dr. Pivko
žen. narašč. od 16—18. leta	sreda in sobota	17—1/2 19	"	Kranjc Mačus, namest.
žen. narašč. obrtni	sreda in sobota	1/2 19—20	"	Mačus
moš. narašč. obrtni	torek in četrtek	20—22	"	Cotar
Članice dijakinje	torek in četrtek	17—1/2 19	"	Lavrenčič

Stem urnikom se začne s 13. t. meseca. je še nemogoče, ker niso telovadnice razdeljene. Zdravot. Lavrenčič, nač. nar.

— Načrte zakona proti korupciji sta predložila v prvi seji skupščine v soboto bivši pravosodni minister dr. Grisogono in sedajni pravosodni minister. Obema predlogoma je skupščina priznala nujnost.

— Zakon o invalidih je predložil v soboto skupščini minister za soc. politiko. Zakonu je skupščina priznala nujnost.

— Zgradba železnice Murska Sobota—Ormož se zadnji čas nadaljuje s tako vneto, da je računati s tem, da steče že.

— Prekmurska podružnica Slov. lovtekom meseca dni prvi vlak.

— Anketa za pospeševanje živinoreje. Ministrstvo za poljedelstvo in vode je sklicalo za 1. novembra sestanek živinorejskih strokovnjakov. Na anketo je pozvano okrog 20 naših znanih strokovnjakov, ki bodo razpravljali o vseh problemih, ki se tičejo pospeševanja živinoreje. Dalje se bo razpravljalo tudi o edinstvenem zakonskem načrtu za pospeševanje živinoreje.

Mariborske vesti.

Maribor, 13. oktobra 1924

Najemniki demonstrirajo zoper nov stanovanjski zakon.

Povišanje najemnine je izzvalo v Mariboru, tipičnem uradniško-delavskem mestu, kjer je najemniško vprašanje že od nekdaj jako važno, veliko vznemirjenje. Po pregovoru: »Kuj železo, dokler je vroče!« se je tega razpoloženja lotila socialno-demokratska stranka, kar je navsezadnje njena poglavitna dolžnost, saj na problemu kruha in strehe sloni današnje delavsko gibanje. Lahko bi se bila najemniška demonstracija izvršila tudi na nepolitični podlagi; menda bi bila v tem primeru bolj učinkovita.

Včeraj okoli 9. ure se je zbrala pri Delavskem domu povorka, v kateri je stopalo največ 1000 ljudi, kar je pravzaprav malo, če pomislimo, koliko najemnikov bo občutilo v Mariboru trdote novega povišanja najemnin. Opaziti je bilo, da so demonstrantje kerakoli preveč mrtvo, ko da gredo za pogrebom. Zato tudi tokrat ni bilo pravega efekta — tako kot ga ni bilo nedavno povodom pacifističnega obhoda po mestu. S tem pa nikakor nečemo oslabiti stvari same; v kolikor je demonstracija zastopala resnične interese najemnikov, v toliko so bili za njo tudi tisti tisoči najemnikov, ki se ji niso pridružili. Napisi, ki so jih nosili demonstrantje, so bili zelo kričeviti: »Doli z vlado hišnih gospodarjev!« — »Doli z zlato najemninol« — »Vlada naj zida!« Povorka je potekla v popolnem redu in miru, kakor je bilo že v naprej pričakovati.

Nato se je vršil v Gambrinovi dvorani shod. Otvoril ga je v imenu socialistične stranke g. Petejan, nakar sta govorila g. Eržen slovenski in g. Ošlak nemški. — Zborovanje je imelo socialistično-agitacijski značaj; g. Bahun je na koncu zagovarjal delovanje socialistov v mariborskem občinskem svetu in je prah iz socialističnih suknj izkrtal na črne klerikalne suknje, kar ni bilo ravno zabavno.

Nato je bila sprejeta resolucija. V njej zahtevajo mariborski najemniki, da naj ostane sedanja najemniška zaščita še na-

dalje v veljavi ter se naj razširi še na podnajemnike, male trgovce in obrtnike. Država naj ustanovi poseben sklad za zidanje hiš. Razkošna stanovanja naj se posebej obdavi.

Po sprejetju resolucije je g. Petejan shod zaključil in napovedal več podobnih demonstracij, katerih bi se naj udeležili tudi vsi drugi najemniki.

m Plebiscitni spominski shod v Narodnem domu, ki ga je za soboto zvečer sklicala Orjuna v spomin na nesrečni koroški plebiscit, je bil lepa, tiha manifestacija za naše zaslužnjene brate. Govorili so dr. Vauhnik, dr. Cafafura, dr. Šnuderl; dr. Irgolič in bila je sprejeta resolucija.

m Mariborsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 16. okt. ob 9. uri v III. deški os. šoli na Ruški cesti.

m Glasbene Matice v Mariboru VI. redni občni zbor se vrši dne 20. oktobra 1924 ob 20. uri v društvenih prostorih pri Götzu na Aleksandrovi cesti (III. nadstropje) z običajnim dnevnim redom.

m Radio-klub. Ustanovni občni zbor mariborskega Radio-kluba se vrši v soboto dne 18. okt. 1924 ob 20. uri v dvorani hotela »Pri zamorcu« v Gosposki ulici. Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitve društvenega odbora. 3. Sklepanje o najetju posojila. 4. Slučajnosti. Vabijo se vsi dosedaj prijavljeni člani in novi zainteresirani obilni udeležbi. — Pripravljalni odbor.

m Vlom v Lajterbergu. Začetkom okt. so neznani tatovi vlomili v stanovanje Jurija Peterlina v Lajterbergu št. 189 in odnesli za 1150 din. obleke in perila. Pred nakupom ukradenega blaga se svari!

m Griža napreduje. Iz najnovejšega tedenskega izkaza o nalezljivih boleznih mariborskem mestnem okolišu posnemamo, da so se pojavila 3 nova obolenja za grižo, 5 jih je ostalo od prejšnjega tedna, dva pa sta ozdravela. Tudi škrlatin-ka beleži 1 novo obolenje, dočim sta 2 ozdravljena, 2 pa bolna izza prejšnjega tedna. Trebušni legar je za sedaj odpravljen, ker je edini bolnik za njim ozdravel.

m Iz policijske kronike. V nedeljo je policija aretirala 3 osebe in sicer 1 radi prepovedanega povratka, 1 radi kaljenja nočnega mira in 1 radi poškodovanja tujea imetja. V minuli noči je bil aretiran neki pijanec. Vrhu tega so bile vložene prijave, ki se tičejo raznih manjših deliktov.

m Vol izhodel živinskega gonjača. — Včeraj zjutraj je živinski gonjač Robert Pirkovič krmil vole, ki so bili že privezani v vagonu in pripravljeni za transport. Ko je hotel enemu izmed njih polčiti seno, ga je bojeviti rogovilež vrgl na tla in mu zadal z rogovj težko rano na zatiljku. Na pomagačev vpitje so prihiteli železničarji ter ga rešili iz nevarnega položaja, ki bi mu utegnil biti usoden za življenje. Pirkoviča so takoj prepeljali v bolnico.

m Železničarski shod. Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev sklicuje za torek dne 14. okt. javen društveni shod, ki se vrši v vestibulu Narodnega doma.

Gasilno društvo v Pobrežju zahvaljuje vse, ki so na ta ali oni način sodelovali pri zadnji vinski trgalvi. Posebej pa zahvaljuje vse darovalce grozdja, posebno g. Lorbera ob Sv. Petra, preplačnike g. Balona, Renčelj, Fischer, Tončič, Urban, Revlja ter Jelenca za podarjeno štruco. Vinska trgatev je prav lepo uspela kljub temu, da se je tudi tokrat niso udeležili ljudje, ki nimajo svoje glave. Zlastno je le, da so med temi bili tudi nekateri domači trgovci, katerim pa bomo tudi mi znali obisk vrniti. Hvala lepa!

m Kavarna »Jadrane«. Dnevno koncert. Solidna in točna postrežba. Cene zmerne. 285

Sokolstvo.

o Milodari za pogorelece v Strumici. Na poziv starešinstva JSS prosi odbor sokolskega društva vse brate in sestre, da po možnosti darujejo posamezne predmete ali pa gotovino za pogorele brate članstvo in sestre v Strumici. — Milodare sprejema odbor v sokolski pisarni v Narodnem domu ob uradnih urah v nedeljo od 10.—11. ure. Bratje in sestre, priskočimo nesrečnim članom na pomoč!

o Plesne vaje sokolskega društva v Mariboru. Odbor sokolskega društva je sklenil na svoji seji prirediti za svoje članstvo plesne vaje v dveh odelkih, t.j. za one, ki ne znajo še nobenega plesa in za one, ki posamezne plesne že poznajo. Za naraščaj bodo posebne plesne vaje. Čas za prijavo se bo pravočasno naznačil.

„Arlac“ izdelki samorazpečevanje ANT. RUD. LEGAT, Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100.

† Joško Rajh

Tragična smrt odličnega narodnega delavca in berca.

Iz Ljutomerja je v nedeljo zjutraj prišla tužna vest o nenadni tragični smrti našega dobrega prijatelja g. Joška Rajha, veleposesnika in gostilničarja na Moti pri Ljutomeru, ki je v narodnem in gospodarskem življenju celega okraja pomenil neizmerno mnogo.

V soboto zvečer se je peljal danes pokojni Joško Rajh z ljutomerskim tovarnarjem Martinušičem v avtomobilu iz Gor. Radgone v Ljutomer. Na lokavškem polju, tik pred progo nove železnice, je Martinušič, ki je šofiral, zadell ob nekega kolesarja, ki je padel v obcestni jarek. Pri tem je tudi Martinušič zavozil malo od ceste stran. Ko je opazil, da je v jarku, je naglo zaokrenil na cesto, pri tem pa se je avto dvakrat prevrnil. Joško Rajh je padel iz avta, a to pa je z vso silo treščil nanj, mu prizadjal na glavi težko poškodbo in mu prelomil nogo na treh mestih. Poškodba na glavi je bila smrtonosna in je Joško Rajh ob 23. uri na licu mesta izdihnil. Na mesto nesreče prihiteli zdravniki in komisija so mogli ugotoviti samo še njegovo smrt. Martinušič je dobil samo lahko poškodbo.

Pokojni Joško je stal v 52. letu starosti in zapuščal ženo in sedmero otrok, ki bridko plakajo ob trupu svojega draga ljubečega očeta. To bo razumel vsakdo, kdor je le enkrat videl nad vse pristržne, idealne rodbinske razmere v Joškovi hiši.

Za njim pa ne žaluje samo njegova globoko nesrečna družina, za njim plaka ves okraj, kateremu je bil pokojnik vzor izvrstnega gospodarja in dobrega narodnjaka. Daleč naokoli znan kot gospodarski strokovnjak je bil član številnih gospodarskih organizacij v okraju in izven okraja, je bil načelnik zadruga za rejo žrebet, je bil odbornik konjerej-

skega društva za mariborsko oblast itd. Delj časa je bil tudi načelnik okrajnega zastopa, tudi zadnji čas še član okrajnega odbora. V svoji domači občini je bil mnogo let obč. odbornik.

Z največjo vtrmo pa se je posvetil funkciji kot starosta Sokola v Ljutomeru, kojega ustanovnik je bil in kjer je pred 15 leti prevzel dedščino po prvem starosti dr. Chloupeku in s krepko roko držal vajeti društva v rokah. Z mladeniško energijo se je zadnji čas vrgel na delo za zgradbo Sokolskega doma in žarečega lica je pripovedoval baš zadnje čase z veseljem in navdušenjem, da se že vozi material za stavbo.

Zato je pa danes tudi ves Ljutomer v črnih zastavah, saj plaka za enim najboljšim sinov Jugoslavije.

Da, Jugoslavije! Kakaj kot brezpozojni nacionalist in Jugoslovan, kot stari nacionalni borec s predvojno nemškutarsko kliko v Ljutomeru in okraju, je bil pokojni Joško z drugimi žrtvami avstrijske tiranije začetkom svetovne vojne kot srbofil v graških zaporih. Kolikokrat se je na te čase s ponosom spominjal, s ponosom, ker so mu ti težki časi dali sijajno spridevalo njegove nacionalne zavesti.

In danes ga ni več med nami. Težko bo pogrešala razžaloščena rodbina blagega moža in očeta, težko občina in ves okraj izkušnega in modrega svetovalca in vzornega delavca na gospodarskem polju, težko ves naš narod iskrenega in velikega jugoslovenskega nacionalnega delavca.

Njegova ljubezen do rodne grude, njegova ljubezen do kmečkega stanu, njegova ljubezen do naroda in domovine nam bodi in ostani vzor!

Slava pokojniku!

Iz zveze kulturnih društev.

Pri Sv. Križu nad Mariborom se je v nedeljo 12. tm. po dolgih letih vršilo prvikrat zopet zborovanje, tokrat sklicano od Zveze kulturnih društev. Predaval je g. učitelj Skala iz Maribora iz zgodovine kmečkih bojev za staro pravdo. V predavanju se je dotaknil tudi današnjih razmer in pokazal na smernice, ki so potrebne, da tudi danes pride kmečko ljudstvo do stare pravde, to je do izboljšanja sedanjih težkih razmer. K besedi se je oglašil tudi g. nadučitelj Robnik od Sv. Jurija ob Pesnici, ki je svoj čas 12 let učiteljeval pri Sv. Križu, ter je vzpodbujal svoje prijatelje pri Sv. Križu k samostojnemu mišljenju in pa k izobraževanju. Urednik g. Spindler iz Maribora je istotako povdarjal potrebo izobraževanja in je predlagal ustanovitve javne ljudske knjižnice pri Sv. Križu, kar so navzoči z veseljem sprejeli ter izvolili petčlanski pripravljalni odbor. Zborovanje je lepo vodil g. šolski vodja Hlebec. V doglednem času priredi ZKD pri Sv. Križu zopet predavanje. Nedeljskega zborovanja se je udeležil tudi g. dr. Pipuš, ki je tam rojak in ima gori vzorno urejeno posestvo. — Izleta k Sv. Križu se je udeležilo iz Maribora še nekaj drugih Slovencev, ki so občudovali krasoto kraja. Zal da večina mariborskih Slovencev ne pozna in noče spoznavati naših najlepših izletnih točk, hodi nedeljo za nedeljo vedno v eni smeri — Nemci pa pridno obiskujejo in še danes okužujejo druge naše kraje, posebno tudi Sv. Križ, ki je obmejna točka.

Narodno gledališče.

REPERTOAR.

Pondeljek, 13. okt. Koncert tenorista g. Josipa Rijavca, stalnega gosta Narodnega gledališča v Zagrebu.

Torek, 14. okt. Zaprto.

Sreda, 15. okt. ob 19½. »Carmen«, Ab. E. Četrtek, 16. okt. »Pohujšanje v dolini šantflorjanski«, Ab. A.

Opozarjamo občinstvo na današnji koncert g. Josipa Rijavca, G. Josip Rijavec, ki je znan kot prvovrsten pevec-tenorist v Jugoslaviji, odhaja na povsko turnejo na Čehoslovaško ter se med potjo ustavi v Mariboru.

»Carmen«. V sredo 15. okt. se ponovi iz lanske sezone krasna Bizetova opera »Carmen«. V naslovni vlogi nastopi tudi letos ga Mitrovičeva, v Micaeli pa gđ. Vladimirovna. Pač pa so spremembe v zasedbi moških vlog odnoso partij. Don Hosea poje g. Petrovski, častnik Zunigo g. Oksanski. Tihotapea sta gg. Janko in Urvalek, toreador Escamillo je g. Govorov. Dirigent A. Mitrovič.

Začetek predstav »Carmen«. Ker je »Carmen« zelo dolga opera, se vrše vse predstave za »Carmen« ob 19½. in ne ob 20. kot se vrše običajno druge predstave.

Bližnja operna predstava. V najkrajšem času se ponovi iz lanske sezone dobro znana in priljubljena opera »Carmen« v režiji g. Bachmanna. Dirigent g. A. Mitrovič. Predstava bo z ozirom na letošnjo vprizoritev še posebno zanimiva, ker nastopijo v nekaterih vlogah od-

nosno partijah na novo angažirani člani, ki so že s svojim prvim nastopom v operi »Zrinski« pokazali simpatičen nastop.

Bližnje premijere v drami. Kot prihodnja premijera v drami je predvidena Molnerjeva legenda v 7 slikah »Liliona«, ki jo bo režiral g. Kovič kot naslednja pa Bahrovi »Otroci« v režiji g. Železnika.

Kultura in umetnost.

x Nova Evropa. Deseta številka zna- ne zagrebške revije je prinesla sledeče prispevke: Uloga Srba (I.); Otvoreno pismo na adresu Orjuna (I. M. Petrovič); Vlada g. Davidovića (C.); Nova carinska politika (I. Belini); Druga ruska revolucija (Al. Jelačić). Beleske. — Prihodna številka bo posvečena Južni Srbiji. — »Nova Evropa« se narača v Zagrebu, Preradovićev trg 9 III.

x Mam zelle Nitouche. Kot prva opereta v tej sezoni se je uprizorila v torek, 7. tm. stara in vendar vedno še nova Hercejeva Mam zelle Nitouche. Glavne vloge so bili v lanski zasedbi in imeli smo le v nekaterih manjših vlogah priliko spoznavati nekatere prav uporabljive nove moči. Proizvajanje je bilo istotako na lanskem višku, zabave in smeja obilo. Muzikalno vodstvo je bilo v spretnih rokah g. Parme. — H. D.

Sport.

: Državno nogometno prvenstvo SK. Jugoslavija, Beograd: SK Hajduk, Split 2:1.

: Prvenstvene tekme minule nedelje so na celi črti končale za mariborske klube nepovoljno. »Maribor« je proti slabšemu »Jadrani« izgubil z 1:2, »Rapide« v Ljubljani istotako proti »Primorju« 1:3, tudi v drugem razredu »Merkur« v izredno ostri igri ni mogel premagati »Ptuj«, rezultat je ostal neodločen z 2:2.

Kako je z najemnino?

Važne določbe novega stanovanjskega zakona. — Kako se bo najemnina odražala pri nas? — Nekatera dopolnila.

Naš list se je ponovno bavil z načrtom stanovanjskega zakona, zato smatramo, da je potrebno, dopolniti naša izvajanja, ki so se naslanjala zgolj na časopisne izjave ministra za socialno politiko. Po objavi osnutka samega pa vidimo, da so določbe o povišanju najemnine na nekaterih mestih ublažene, daši ne toliko, da bi se izpremenile osnovne misli naše kritike.

Člen 3. prvega dela zasnovanega stanovanjskega zakona določa, da se najemnina določajo na podlagi predvojnih cen. Najemnina, ki jo je plačeval najemnik predmetnega stanovanja v juliju 1914, se pomnoži 15kratno v dinarjih. — To je osnovno pravilo. Vendar pa bo 15kratno povišanje veljalo le za imovitejše najemnike. — Za naše kraje prihaja v poštev še važna določba, da se dinarsko povišanje ne bo računalo po faktnem odnosu dinarja in krone (1:4) temveč po izjemnem (1:2). To se pravi: osnovna cena se pomnoži 15kratno v dinarje, od tega zmnokčka pa velja kot najemnina le polovica. Primer: Cena stanovanja, ki je stalo v juliju 1. 1914 30 K, se pomnoži s 15, kar iznaša 450 dinarjev. Kot faktna najemnina velja tedaj polovica 225 din.

Kakor že rečeno, velja 15kratno povišanje le za imovitejše najemnike. Člen 4. namreč določa:

Kadar gre za vojne vdove, invalide, obojtelji padlih, upokojece, državne uradnike in nameščence, častnike, delavce, novinarje, privatne nameščence, umetnike, kakor sploh za ekonomsko splošno slabše, se bo osnovna cena pomnožila osemkrat. V kolikor posamezne navedenih oseb prejemajo večje stalne dohodke, se osnovna najemnina pomnoži desetkrat.

O določbah, ki veljajo takrat, če ekonomsko močni zakupniki stanujejo pri slabših lastnikih (vpokojeceh, drž. uradnikih, vojnih žrtvah in pod.), in ko se osnovna najemnina pomnoži 20kratno, smo že poročali.

Ne smemo pa prezreti, da je ves stanovanjski zakon še v osnutku in da ga utedne narodna skupščina v nekaterih določbah še izpremeniti.

Strahote taksnega zakona.

Gospodje Žebot in tovariši, hie Rhodus!

Nešteto slučajev že je obravnavalo časopisje, ki so v vsej nagoti kazali nepremišljenost, s katero so poslanci pri-pustili sprejetje sedanjega taksnega zakona. Korektura trdit tega zakona bi morala biti ena prvih nalog sedanjave vlade, saj so baš poslanci klerikalne stranke, Žebot in drugi, ki je sedaj na vladi, poprej v časopisju, na shodih in v inter-pelacijah neprestano ropotali proti temu zakonu. Danes seveda nimajo za taka vprašanja časa, ker se morajo klati za to, da bi Radića po vsej sili potegnili v vlado — in so gospodarska vprašanja zopet v ozadju.

Ena glavnih hīb novega taks. zak. iz 1. 1923 je kazensko postopanje. Kazni so v največ slučajih veliko previsoke in ne stoje v nikakem razmerju z učenjenim prestopkom. Predaleč bi vedlo, če bi hoteli tukaj razpravljati vse posamezne kazni pri različnih tar. postavkah. Omi-liti bi se moral pred vsem čl. 46 taks. zak., ki se glasi: Kazni, izrečene po zak. o taksah, se ne smejo ne zniževati ne mi-lostno odpustiti. To nasprotuje splošne-mu prinosu kazenskih določb v vseh drugih kaz. zakonih; celo pri kaznih za hudodelstva po sploš. kaz. zakonu je mo-goče znižanje, tudi po dohodarstvenem kaz. zakonu je milostno znižanje kazni predvideno.

Da se vidi prav jasno krutost taksnih kazni, hočemo ilustrirati to z enim pri-merom: A. kupi hišo za 1.000.000 din., pa odpadajoče 6% takse v znesku 60.000 D ne plača tekem 15 dni kakor to zahteva čl. 51. Davčni urad ga obsodi vsled tega na 3-kratno kazen v znesku 180.000 din.; poleg tega še mora stranka plačati za obsodbo 5560 din. v kolekih!! Stranki je dana sicer možnost, da plača te zneske prostovoljno brez razsodbe; vsak razso-den človek bi mislil, da plača v tem slu-čaju manj; toda ne, plačati mora ravno toliko. Seveda ne bo pri teh okoliščinah nikdo prostovoljno položil kazni, tudi če bi imel denar in če je prepričan, da bo razsodba davč. urada držala pred višjo instanco. Stranka je še mnogo na boljšem, če se pusti obsoditi, ker profita-tira na obrestih, kajti razsodba je šele po pravomočnosti izvršena, kar lahko traja tudi 2 leti, ker ima stranka mož-nost pritožbe na 2 instanci!! Vsak bi to-rej bil naravnost norec, če bi plačal pro-stovoljno ravno toliko, kakor pa potom razsodbe, oziroma če upoštevamo izgubo obresti, še mnogo več. Da pa te kazni ni-

Louis Couperus:

Zaljubljeni osel.

Roman.

(52)

Zategadelj sem dirjal na vso moč. Tega dne se ni hotelo zdaniti. Zdelo se je, da je na samo solnce pritislila ne-znana moč. Na hrbtu mi je visela Cha-ris in se trdno oklepala vratu. Nekaj me je gnalo naprej; čutil sem, da so mi bi-le noge vzlic dolgemu in naglemu diru nenavadno lahke. Se nikoli mi ni viselo na repu takšno težilo kot je bil topot Davus. Trpel sem hude bolečine, ki so skoraj prekašale muke, ki sem jih imel v onih dneh, ko sem obračal mlinske kamne. Za menoj pa so bežali trije pra-šiči, krulili, cepetali in sopeli, vedno v strahu, da bodo zaostali za svojim dol-gonogim rešiteljem. Čez nekaj časa je jelo deževati. Nič nas ni oviralo. Dirjali smo dalje in dalje, dokler nismo dospeli do nekega sedla, kjer smo se ustavili. Trenutek je bil mučen. Zdalj smo stoprav občutili, koliko smo pretrpeli na tej poti. Charis se je onesvestila in je leža-la na mojem hrbtu kot mrtič. Začel sem

rigati in dajati Davosu znamenja, da naj jo snamč. Moč me je k sreči kmalu razumel in je odnesel dekle v votlino, ki je bila blizu poti. Tu ji je položil gla-vo na mehka tla, jo pokril s širokim list-jem, počenil k njenim nogam in se — sam onesvestil. Tudi jaz sem legel pred dupljo, da bi si odpohil. Bil sem tako utrujen, da se mi je zdelo: ta hip bo mo-ja človeška duša zapustila oslovsko telo. Tudi prašiči-senatorji so si poiskali va-ren prostorček, kjer so se lahko izsopeli in pomirili. V tej duplini smo počivali ves dan in naslednjo noč. Bilo je to bli-zu državne ceste, ki vodi v Larisso.

XIV.

Mislím, da smo ves dan in vso noč prespali. Zdalej sem se predramil iz glo-bokega sna. Prva misel mi je bila Cha-ris. Vse je bilo mirno. Charis, Davus in senatorji so mirno spali. Lepo je bilo vi-deti mil devotkin obraz v poltemni špi-lji, med širokim listjem ki je pokrivalo njen život in jo ščitilo od pretrdega hla-da. Počivala je mirno kot v domači hiši.

Začel sem si ogledovati okolico. Se-dlo se je spuščalo, globoko navzdol in

bilo obraščeno z bdečimi grmovjem. Na-rasli potoki so se penili in šumeli čez pečine v dolino, kjer se je pravkar trga-la noč. Prebujal se je dan; bil je čaro-ben in rožnat ko mladi bog. Ko sem se tako oziral okoli sebe, sem začel nekaj hrušč. Prihajal je z one strani sedla; podoben je bil brnenju strun, poln či-stih zvokov in čudne radosti, kakor tiha pesem, ki pravi o nadejeh in obljubah. Ta pesem me je vsega prevzela in na-polnila s čisto človeško slastjo, ki je ni-sem že zdavnaj občutil. Kmalu sem bil opazil belo procesijo, ki je prihajala čez sedlo. Možje in žene so prihajali na vrh, prepevaje pozdrav mlademu, lepemu dnevu. Polagoma so postajali glasovi boljbolj razločni. Zdalj nisem več dvo-mil, da so se bližali sveti ljudje, ki mi jih pošiljajo nasproti sami elevzijski bogovi. Veselo sem zarigal, da bi vzbudil svoje tovariše v nesreči.

Najprej se je predramil Davus. Za njim je tudi Charis odprla oči in vprašala osuplo:

»Charmides! Charmides! Kje sem?«
Dasiravno sem se bil že privadil, da se na razne načine sporazumevam z njo,

je Davus občutil potrebo, da ji pojasni namesto mene:

»Na varnem smo, devica. Ne bojte se! Mi smo vas zvesto varovali. Charmi-des, odlični vaš zaročenec, je čuval pred vhomom in nas je pravkar vzbudil iz spanja.«

Nato je Davus vstal in vzkliknil:

»Hej, gospodje prašiči ali senatorji! Vstanite! Zdanilo se je že in solnce se spreha nad dolinami.«

Prašiči so se vzbudili in so jeli kru-liti. Jaz sem rigal, a v zraku pa so žvr-goleli škrljančki. Tedaj sta tudi Charis in Davus opazila procesijo, ki se je bližala iz rožnatih daljav.

»To so Irsini svečeniki!« je vzkliknil Davus. »Dobro znamenje, da prav sedaj prihajajo v našo bližino. Nemara nam bodo lahko pomagali z dejanji in na-sveti.«

Sveti možje so resnično prihajali v smeri proti nam. Pred njimi so šle svete device in prepevale. Sredi procesije pa je stopal višji svečenik, ki je nosil okoli glave srebrn obroč. Ko so se nam pri-bližali za nekaj korakov, sem pohitel ure- »nib in pokleknil na sprednji nogi.

ANT. RUD. LEGAT, MARIBOR, samo Slovenska ulica 7, telefon 100, samoprodaja pisalnega stroja „Continental“

so samo na papirju, za to je že bilo več slučajev. Kmet Jakob Kolednik iz Ptujkega okraja je bil obsojen na ta način na ogromno kazen 37.500 din. ter je vsled tega gospodarsko uničen. Josip Krajnc iz Ptuja na 93.750 din.!! Te številke govorijo dosti jasno.

Na drugi strani je pa v dohodninsko-kazenskem postopanju n. pr. pri zataj-bah kupnine itd. praksa, da višje dohodninsko sodišče obsojenim strankam skoraj vedno kazen zniža in to ne le na njih prošnjo, ampak celo ex offio brez strankine prošnje. In v teh slučajih gre ven-dar za očitni dolus, med tem ko v naših slučajih ni niti o čulpi govora. Znano je, kako težko je denar dobiti ob gotovem terminu n. pr. za plačilo deset-ka. Včasih ga še banka nima. Torej na eni strani se kaznuje stranka, ki je ime-la namen državo goljufati, veliko milej-še, na drugi strani se materijelno ruiniira stranka, ki države ni oškodovala in tudi ni imela namena oškodovati. To je naj-večja ironija in satira na postavo, obe-nem pa največja krivica, ki se mora go-diti kakšni stranki. Pošteno stranko se po krivici uničuje materijelno, nepošteni stranki pa višja oblast ex offio znižuje zaslužen kazen.

Dalje bi se moral omogočiti strankam odlog ali rok za plačilo taks in pristoj-bin, vsaj v obzira vrednih slučajih, ka-kor se dovoljuje n. pr. pri davkih. Po današnjih predpisih taks, zak. pa se ne sme v nobenem slučaju dovoliti roka. — Obratno pa čakajo stranke večkrat po 2—3 leta na povračilo taks in pristojbin, ki so jih vsled pogrešne odmere ali dru-gače preveč plačale.

Jako želeli bi bilo, da bi se dala — vsaj višji inštanca možnost, da bi stran-kam smela spregledati zažnjeni rok pri prošnjah in pritožbah (rekurzih).

Omeniti bi še bilo tar. post. 193, ki do-loča takse za kazensko postopanje za prestopke in hudodelstva, ki jih pre-iskujejo in sodijo sodnije. Skrajno kri-vična je tukaj določba, da morajo kolke plačati tudi osebe, ki so bile kazni opro-ščene ali ki jih je sodišče s sodbo pro-glasilo za nedolžne ali glede katerih se je preiskava sploh ustavila. Veliko pre-visoke so tudi kazni pri posameznih ta-rifnih postavkah, tako n. pr. 50kratni pri računih (t. p. 34). Pri posameznem nekolikovnem računu sicer znaša skup-na kazen v najnižjem slučaju s takso za obsodbo vred samo 35 din.; če pa n. pr. gostilničar ni poravnal takozvane pav-

šalne takse za račune, ki znaša mesečno lahko par sto dinarjev, znaša kazen ti-soče dinarjev. N. pr. gostilničar je za-ostal s plačilom pavš. takse 200 din. me-sečno za 7 mesecev; v tem slučaju znaša kazen 50krat 1400 din. = 70.000 din.!! Po-leg te že itak ogromne kazni bi moral plačati še za tak primer v tar. post. po-sebej določeno denarno globo 100—1000 din., razven tega seveda še takso za raz-sodbo nad 2000 din.!! Jasno je, da morajo take kazni vsakega gospodarsko uničiti. Kazen pa vendar ne sme imeti tega na-

mena. Možnost bi morala biti dana, da se stranki kazen zniža, če že ne splošno, vsaj za prvi prestopok!

Končno še nekaj: glede vseh oprosti-tev, tudi v najbagatelnejših slučajih odloča danes generalna direkcija v Beo-gradu. Seveda leže vsled tega cele gore aktov po cele mesece v Beogradu. Saj je samo iz območja okr. fin. ravnatelj-stva mariborskega spodaj nad 20.000 aktov radi prestopkov točilne takse, stranke čakajo na rešitve že od marca meseca.

Velika soba z eno ali dve po-stelji se odda takoj. Naslov pove uprava. 2283 3—3

Največje vrtnarsko podjet-je v Jugoslaviji „VRT“, Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor. Največji izbor plemenitih sa-dnih dreves (cepov) v najple-menitejših vrstah in v vseh o-blikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, ka-kor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave, cvetja in go-spodarskih rastlin. Cvetje v lon-cih in razno okrasno grmovje ter drevje imamo celo leto! Zahtevajte cenike! 2115 10-6

Lepi prostori za zidanje hiš

so na prodaj na Pobrežju. Vpra-sa se pri trgovcu Lešnik na Teznu. 2279 3—2

Specerijsko in kolonijalno blago ter deželne pridelke

na debelo nudi po najnižji cen! Miloš Oset, Maribor Glavni trg 1619

Grezdje Izabela na prodaj. Na-slov v upravi. 2324

Napolitanke Adria narezki Keksi Bonboni Čokolada Malinovec vsaka množina najceneje v glavni zalogi tovarna kandičev Maribor, Stolna ul. 4.

Grand Cirkus Olympia

TOMŠIČEV DREVORED, Torek 14. oktobra 1924 VELIKA NOVA GALA PREDSTAVA

Vsak večer ob 8. uri. Ob nedeljah in praznikih popoldne ob 4. uri in zvečer ob 8. uri. Znižane cene. Lože D 24—, zaklopni sedeži Din 20—, 1. prostor Din 16—, 2. prostor 12—, stojišče 6—

Novo zidana eno-nadstropna hiša

na prometnem kraju v Ljutomeru, pripravna za trgo-vino ali obrt, se po ugodni ceni proda. Ponudbe na stavbenika Jandl v Ljutomeru. 2321 3—1

Svojo bogato zalogo novodošlega suk-na za dame in gospode priporoča trdka

MASTEK & KARNIČNIK
Glavni trg. 2171

Dotični gospod, kateri je včeraj v noči okoli 1. ure prišel z Grajskega trga skozi Grajsko ulico ter na potu pobral mojo ročno torbico z večjo vsoto de-narja se naproša isto proti nagradi takoj nazaj pri-nesti, ker je spoznan. Na upravo „Tabora“. 2327

„Sokol“ v Ljutomeru

javlja tužno vest, da je njegov mnogoletni starosta, brat

Joško Rajh

veleposestnik na Moti

v soboto ob pol 23. uri preminul.

Pogreb v torek 14. oktobra 1924, ob 11. uri do-poldan.

Odbor.

2325

Naznanjamo tužno vest, da je naš nepozabni gospod

Joško Rajh

veleposestnik na Moti pri Ljutomeru

starosta „Sokola“ v Ljutomeru, član okrajnega odbora, odbornik konjerejskega društva, načelnik zadruga za rejo žrebet itd. itd. v soboto, 11. oktobra 1924 ob 1/2 23. uri na lokavškem polju pre-minul.

Pogreb v torek 14. oktobra 1924 ob 11. uri dopoldan od župnijske cerkve v Ljutomeru.

Mota—Ljutomer, dne 12. oktobra 1924.

Žalujoči ostali.

2326

Lovsko društvo Cven

javlja, da je njegov priljubljeni načelnik, gospod

Joško Rajh

z Mote pri Ljutomeru, dne 11. oktobra 1924 preminul.

Dragemu tovarišu trajen spomin!

2323

Kolo jahača in vozača v Ljutomeru

naznanja, da je njegov velezaslužni član, gospod

Joško Rajh

z Mote pri Ljutomeru, dne 11. oktobra 1924 preminul.

Ohranimo mu časten spomin!

2322